

RAMAZAN'IN FAZİLETLERİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Ramazanınız ve cumanız mübarek olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi de dünyada, ahirette üzerinize olsun...

Bu mübarek ayın aşr-ı evvelini, ilk on gününü tamamlamış bulunuyoruz. Size bu sefer Konya'dan hitab ediyorum. Ramazan münasebetiyle çıktığımız gezide Konya'dayız.

Selman RA rivayet eylemiş. Buyuruyor ki Selmânü'l-Fârisî Efendimiz:¹

خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ
وَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ أَظَلَّكُمْ شَهْرٌ عَظِيمٌ شَهْرٌ مُبَارَكٌ شَهْرٌ فِيهِ
لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ شَهْرٌ جَعَلَ اللَّهُ صِيَامَهُ فَرِيضَةً وَقِيَامَ
لَيْلِهِ تَطَوُّعًا مَنْ قَرَّبَ فِيهِ بِخَصْلَةٍ مِنَ الْخَيْرِ أَوْ أَدَّى فَرِيضَةً
كَانَ كَمَنْ أَدَّى سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.191, no:1887; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.305, no:3608; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.I, s.412, no:321; İbn-i Şâhin, *Fadâilü Şehri Ramadân*, c.I, s.18, no:16; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.757, no:23714 ve s.961, no:24276; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIII, s.176, no:25782.

(*Hatabenâ rasûlü'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem, fî âhiri yevmin min şa'bân*) “Şa’ban ayının son gününde Rasûlüllah SAS Efendimiz bize hutbe irâd etmişti, hutbeye çıkıp konuşmuştu. (Ve kâle) Ve şöyle demişti.” diyor. Ramazan’la ilgili uzun bir hadis-i şerîf. Size onu nakletmek istiyorum.

(*Eyyühe’n-nâs*) “Ey insanlar!” buyurdu Rasûlüllah SAS Efendimiz Hazretleri. (*Kad ezalleküm şehrun azîmün*) “Sizin üzerinize muazzam, ulu bir ay gölgesini saldı, sizi gölgeledi, yâni üzerinize geldi yukarıdan. Ramazan ayına geliyorsunuz, gölgesi üzerinize düştü.” Şa’ban’ın son gününde olduğu için böyle buyuruyor. “Gölgesi üzerinize geldi, yâni yarın Ramazan olacak!” diye önceden haber veriyor sevgili Peygamberimiz.

(*Şehrun mübârekün*) “Bu mübarek bir aydır.” Yâni, Ramazan ayı. Mübarek demek; içinde hem kutsallık olan mânâsına geliyor, hem de bereket olan mânâsına geliyor. Her bakımdan bereketle doludur Ramazan ayı... İnsanların hayırlara ve bereketlere erdiği bir aydır.

Bu arada tabii, bu şehir kelimesini de izah edeyim. Şehir kelimesi Arapça’da ay mânâsına geliyor. Bizde şehir dediğimiz zaman, bir belde, meskûn mahal hatırımıza gelir. Bu, Farsça’dan geçme başka bir mânâdır. Arapça’da şehir, ay demektir. (*Şehrun mübârekün*) “Mübarek bir aydır.”

a. Kadir Gecesi ve İ'tikâf

شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

(Şehrün fîhi leyletün hayrun min elfi şehr)
Peygamber SAS Efendimiz, ilk önce bu vasfıyla başlıyor ve buyuruyor ki: “Bu öyle bir aydır ki, içinde bin aydan daha hayırlı bir gece vardır.” Bu, ayet-i kerimeyle sabit olan Kadir Gecesi'dir. Bu gece hakkında;

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

(القدر: ٣)

(Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrin) [Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır.] (Kadir, 97/3) diye Sûre-i Kadir'de bildiriliyor. Bir gece var Ramazan'ın içinde, bu gece bin aydan daha hayırlı... Yâni matematik hesaba vurursak işi, on ikiye bölersek bini, 83,3 ediyor. Demek ki 83 küsür yıllık bir ömre bedel diyelim. Çünkü, insanın normal olarak o kadar yaşadığını düşünelim! Bir ömre bedel bir mukaddes gece var içinde, bu da çok önemli...

Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan'a çok önem verirdi. Ve Ramazan'ın tesirini ve şevkini, tâ iki ay önceden Receb ayında ifade ederdi.

Duasını biliyoruz:²

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.259, no:2346; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.189, no:3939; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.375, no:3815; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.269; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.290, no:6494; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.57; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.485, no:1985; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.161, no:309; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18049; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:554; RE. 532/10; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXIII, s.24, no:35704, 36125.

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ

(طس. هب. حل. كر. والديلمى عن أنس)

(*Allàhümme bârik lenâ fî recebe ve şa'bân, ve belliğnâ ramadân.*) “Yâ Rabbi bize Receb ayını, onun arkasından gelecek olan Şa’ban ayını mübarek eyle, bereketli eyle, hayırlı eyle, kutsal eyle... Ve arkasından bizi Ramazan’a eriştir.” buyururmuş. Yâni, esas itibariyle Ramazan’a iştihakını ifade ediyor. Böyle bir ay.

Kendisi, bu aya çok mükemmel bir hazırlıkla girme nümûnesi veriyor bizlere... Receb ayında oruçlarını arttırdı Peygamber SAS Efendimiz. Şa’ban ayında devam ederdi ve Ramazan’a girinceye kadar, iki ay içinde çok muazzam bir değişme görülürdü hayatında Peygamber SAS Efendimiz’in.

Sonra, Ramazan’ın son on gününde de artık, evi camiye bitişik olduğu halde, kapısı camiye açıldığı halde, evinde durmayıp tamamı camide yatıp kalkmaya başladılar. Yâni i’tikâf ederdi.

İbadet maksadıyla camide kalmaya, biliyorsunuz i’tikâf deniliyor. Ramazan’ın son on gününde Efendimiz, i’tikâfa niyet edip i’tikâfa girerdi, camide yatıp kalkardı; tüm vakitlerini ibadetle, hayırla, zikirle geçirmek ve değerlendirmek için.

Biliyoruz ki, bu i’tikâf sünneti bizler için de çok önemlidir ve bir beldede müslümanların hiç olmazsa bir tanesinin bu sünneti yerine

getirmesi lâzım! Getirmezse, bütün belde halkı, “Niçin bu sünneti terk ettiniz?” diye itaba maruz olurlar.

Onun için biz de bu sünneti, şimdi tam hatırlatma, ikaz zamanı oluyor bu günler, önümüzde daha sekiz, dokuz gün var. Ramazan’ın son on gününde durumu müsait olan kardeşlerimiz Rasûlüllah Efendimiz gibi yapsınlar, camilerde i’tikâf eylesinler. Evlerden camilere gelip, camide yatıp kalkarak, ibadetle son on günü değerlendirsınler.

Tabii buradan şu fayda da çıkacak: İ’tikâf her zaman yapılabilir. Hatta bazı camilerin girişlerinde görürsünüz. Ben Mescid-i Nebevî’yi hatırlıyorum, Peygamber SAS Efendimiz’in Medine-i Münevvere’deki o mübarek mescidinde, Bâbu’r- Rahme’den içeri girdiğiniz zaman, karşınıza, yeşil bir zemin üzerine güzel yıldızlı bir hatla yazılmış;

نَوَيْتُ الْأَعْتِكَافَ

(*Neveytü’l-i’tikâf*) [*i’tikâfa niyet ettim.*] yazısı çıkıyor. Yâni, insan camiye girerken bile, adını atarken, (Bi’smi’llâhi’r- rahmâni’r-rahîm. Neveytü’l-i’tikâf) yâni, “Burada i’tikâfa, ibadete niyet ettim.” diye girer içeriye ve böyle bir camide bir müddet bulunması i’tikâf olur.

Bu her zamanki i'tikâf, ibadet maksadıyla camide bulunmak. Ama Ramazan'ın son on gününde *i'tikâf*; artık geceli gündüzlü camide bulunmak sûretiyle, şer'î bir özür olmadan dışarıya çıkmamak sûretiyle, tamamen kendisini camiye vakfetmesi ve zamanlarını ibadete tahsis etmesi halidir. Çok güzel, çok yoğun, çok tatlı, çok feyizli bir ibadet...

Tabii bunun bir sonucunda ne oluyor?.. İnsan bu i'tikâfı yaptığı zaman, Kadir Gecesi de arada değerlendirilmiş oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri çeşitli hikmetleri sebebiyle Kadir Gecesi'ni belli etmemiş, saklamış. Ramazan'ın son on gününde aramamızı tavsiye buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

“—Muhtemelen Ramazan'ın son on günündedir.” diye bir rivâyet var.

O da bir kuvvetli rivâyet olmuş oluyor. Tek günlerde aranması tavsiyesi var ama, tek günlerini de bizim tam tesbit etmemiz yine şüpheli. Çünkü bakıyoruz, muhtelif beldelerde, muhtelif zamanlarda başlayabiliyor Ramazan. O beldenin ahali yanılmış olabilir ama, bu sefer tek ve çift olma meselesi kaymış olabiliyor.

O bakımdan, Ramazan'ın son on gününde i'tikâf etmek, Kadir Gecesi'ni de ihyâ etme ihtimalini ihtiva ettiğinden, bu fırsat da girmiş olduğundan, çok önemli bir ibadettir. Ve bizim kardeşlerimiz, ihvânımız, Allah râzı olsun,

zaten bunu camilerde coşkuyla, gruplar halinde yaparlar. Bütün dinleyicilerime de bu güzel sünneti, kuvvetli sünneti tavsiye ediyorum. Bu hadis-i şerifin burasındaki ifadeden parantez açıp, bu açıklamayı yaparak, onları Ramazan'ın son on gününde i'tikâf yapmaya, Cenâb-ı Mevlâ ile baş başa kalarak, halvet halinde, devamlı Mevlâ'ya ibadet etmenin ne kadar tatlı olduğunu tatmaya davet ediyorum!

b. Teravîh Namazı

Şimdi hadis-i şerîfe devam edelim: Evet, içinde bin aydan daha hayırlı olan bir gece var. Sonra:

شَهْرٌ جَعَلَ اللَّهُ صِيَامَهُ فَرِيضَةً وَقِيَامَ لَيْلِهِ تَطَوُّعًا

(*Ceala'llàhu sıyâmehû farîdatan ve kıyâme leylihî tatavvuà*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ayın gündüzlerinde, yâni Ramazan ayının gündüzlerinde oruç tutmayı farîza kılmıştır, farz kılmıştır, Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor bu. (*Ve kıyâme leylihî*) Geceleyin kalkıp namaz kılmayı, gece ibadetini de tatavvu' kılmıştır. Yâni bir nafîle, sevaplı, kârlı, güzel ibadet kılmıştır.”

Şimdi, burada bir mesele de karşımıza geliyor: Biliyoruz ki bu (*kıyâme leylihî*)'den maksat, terâvih namazı'dır. Teravîh namazı sünnettir a m a bakın, Peygamber SAS Efendimiz'in ifadesinden yakalayın inceliği:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ayın gündüzlerinde oruç tutmayı farz kılmıştır. Gecelerinde de hayır ve sevap kazanmak maksadıyla namaz kılmayı tatavvu’ kılmıştır. Yâni, farz değildir; Allah böyle bir namaz kılmayı sevaplı kılmıştır, teşvik etmiştir.” deniliyor.

Sünnettir diyebilir bazı kimseler. Şimdi buradan anlıyoruz ki, farz değildir ama, sünneti de Rasûlüllah Efendimiz’e Allah emretmiş oluyor. Ve kaynak yine Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin tavsiyesi olmuş oluyor. Bu da ince bir nokta tabii...

Demek ki, biz gündüzleri oruç tutarak, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin farz tavsiyesini yerine getirmiş oluyoruz. Teravih kıldığımız zaman da, farz olmayan, tatavvu’ olan emrini yerine getirmiş oluyoruz, Efendimiz’in sünneti olarak... Çünkü Efendimiz, kendisine emrolunan şeyleri önce kendisi yapardı. Ümmetine nakletmeden önce, kendisi bu teravih namazını kılmış, sünnet. Biz de o sünnete ittibâen camilerde sevgiyle, coşkuyla, sabırla, şükürle, tatlı bir şekilde, aşk ile, şevk ile teravih namazlarını kılıyoruz. Demek ki, onun da kaynağı, Mevlâmız’ın tatavvu’ olarak bunu emretmiş olması.

c. Hayırlara Yetmiş Kat Karşılık Verilmesi

مَنْ تَقَرَّبَ فِيهِ بِخَصْلَةٍ مِنَ الْخَيْرِ أَوْ أَدَّى فَرِيضَةً
كَانَ كَمَنْ أَدَّى سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ

(*Men tekarrabe fîhi bi-hasletin mine'l-hayri ev eddâ farîdaten, kâne kemen eddâ seb'îne farîdaten fîmâ sivâhu*) Burada, hadis-i şerîfin bu cümlesinde, çok büyük bir müjdeyle karşı karşıyayız, sevgili Akra dinleyicilerimiz:

“Kim bu ayda iyiliklerden bir çeşit ile, iyilik bâbında olan hareketlerden, hasletlerden, işlerden, ibadetlerden birisiyle Allah’a kurbiyet için böyle bir hayrı yaparsa, veyahut bir farizayı edâ ederse; başka yerlerde, başka aylarda, başka zamanlarda aynı şeyi yapmış olsa, onun gibi yetmiş tane edâ etmiş gibi olur.” Yâni, başka aylarda yapılandan Ramazan ayında yapılan hayır, edâ edilen bir farîza yetmiş kat daha sevaplı...

Şimdi meselâ, Ramazan’da namaz kılıyoruz, teravih namazı kılıyoruz, yirmi rekat kılıyoruz. Efendimiz’den çeşitli rivayetler var. Bu da Ramazan’ın dışında, meselâ Şa’ban ayında, yatsıdan sonra böyle yirmi rekât kılmış olsa, ki kılabilir insan... İsteddiği kadar kılabilir her zaman, nafîle, tatavvu namazlar kılabilir. Bir sevap alacak muhakkak ki. Allah sevecek, bir sevap alacak. Fakat Ramazan’da o işi yapınca, yetmiş kat daha fazla sevap oluyor.

Bir farizayı, meselâ diyelim ki farizalardan bir tanesi nedir?.. Zekât vermektir. Zekât tabii belli bir zamana bağlı değildir. Elindeki maddî imkânın elinde bulunuşunun üzerinden tam bir yıl geçince, o maddî varlık üzerinden zekât vermek icab ediyor. Demek ki, ne zaman eline geçmiş?.. Meselâ, Zilhicce ayında eline geçmiş.

Bir dahaki Zilhicce ayına kadar zekât mecburiyeti yok... Bir dahaki Zilhicce ayı geldikten sonra, bir sene tamamlanınca, *havelân-i havl deniliyor buna... Bir yılın müddeti tamam olunca, zekât gerekiyor.*

O zaman verebilirdi. Ama erkene alarak, zamanını kaydırarak, hani geciktirmek değil de biraz kısaltarak, bu farîzayı Ramazan ayında yaparsa ne olacak?.. Evet zekâtını vermiş oluyor, vazifesidir ama, öteki ayda vermiş olmasından yetmiş kat daha büyük sevap alacak.

Buradan da sevgili dinleyicilerim, size kârlı bir hususu hatırlatmak istiyorum: Zekâtlarınızı Ramazan ayında vermeğe çalışın!.. Her ne kadar, Ramazan'dan sonraki falanca ayda zekât verme mecburiyetiniz olsa bile, işi biraz öne alarak, bu vakti kaçırmayın ve Ramazan'da zekâtlarınızı verin, hayırlarınızı verin! Çünkü yetmiş kat daha fazla oluyor. Bu da güzel bir fırsattır.

Gerçekten de dînî konuları iyi bilen zenginler, dindar ve bilgili kimseler, bu gibi fırsatları değerlendiriyorlar. Ben hatırlarım. Arabistan'a umreye gittiğimiz zamanlar, Ramazan ayında o zenginlerin ne kadar böyle hayır hasenât yaptıklarını, ne kadar güzel böyle örnek davranışlarda bulduklarını görürüm ve hayran olurum. Hakîkten çok cömertlik var. Ve çok güzel ikramlar ve hayırlar ve sadakalar yapılıyor. Mescid-i Nebevî'de, Mescid-i Haram'da, her yerde...

Herhalde başka beldelerde ve camilerde de öyle oluyor. Sofralar açılıyor, ikramlar, iftarlar, sahur... Keseler açılıyor, hayırlar veriliyor... Neden?.. Bunların hepsi, Ramazan'da ibadetlerin yetmiş kat daha fazla sevaplı olmasından...

Bunu biz de kaçırmayalım! Ramazan'da ibadetlerimizi arttıralım! Başka aylardaki yapacağımız işleri de Ramazan'a çekelim! Ve bu sevapları biz de elde edelim sevgili dinleyiciler!..

d. Sabır ve Bereket Ayı

Hadis-i şerîfe devam ediyoruz. Ne kadar güzel müjdeler geldi karşımıza: İ'tikâf müjdesi geldi, yetmiş kat sevaplı olduğu müjdesi geldi... Devam ediyoruz:

وَهُوَ شَهْرُ الصَّبْرِ وَالصَّبْرُ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ وَشَهْرُ
الْمَوَاسَاةِ وَشَهْرٌ يُزَادُ فِيهِ فِي رِزْقِ الْمُؤْمِنِ فَمَنْ
أَفْطَرَ فِيهِ صَائِمًا كَانَ مَغْفِرَةً لِدُنُوبِهِ وَعِثْقَ رَقَبَتِهِ
مِنَ النَّارِ وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ
أَجْرِهِ شَيْءٌ

(Ve hüve şehru's-sabr) "Ramazan sabır ayıdır." Sabrediyoruz. Karşımızda su duruyor, yemek duruyor, güzel meyvalar duruyor, tatlılar duruyor diyelim, hayalimizi çalıştırarak. Hadis-i şerîfte yok ama bunlar... Sabrediyoruz, yâni tahammül ediyoruz, nefsimize hakim oluyoruz.

İşte bu nefse hakim olmak, en önemli işlerden birisi. Çünkü Peygamber Efendimiz bildirmiş ki: “Bizim en büyük düşmanımız, bizim kendi nefsimizdir.” Nefs-i emmâresi insana her türlü kötülüğü yaptırıyor. Günahları işlettiriyor, yapılması gereken güzel işleri ihmâl ettiriyor; yanlış bir ömür sürmeye, bir sürü vebal yüklenmeye sebep oluyor. Nefsin hevâsı, arzuları, şehvâtı insanı çok mahcup duruma düşürüyor dünyada, ahirette... Sabretmek çok güzel, nefse hakim olmak çok güzel!..

Bu şehir, bu ay, Ramazan ayı, şehrü’s-sabr’dır, sabır ayıdır. Yâni, biz sabır idmanı yapıyoruz. İdmanın batı dillerinde karşılığı egzersiz diyorlar. Sabır egzersizi yapıyoruz. İdman denilirdi eskiden buna... Sabır tâlimi yapıyoruz, yâni sabrı öğreniyoruz.

Arkasından SAS Efendimiz’in bir müjdesi daha vârid oldu: *(Ve’s-sabru sevâbühü’l-cenneh)* “Sabrın da mükâfâtı cennettir.” buyuruyor Efendimiz. Evet, bu ay sabır ayıdır, sabrın da mükâfâtı cennettir.

Demek ki, sabrımızı güzel yapsak; Ramazan’da yemeğe karşı, içmeye karşı, diğer şeylere karşı olduğu gibi, midemizi yemeyip, oruç tutarak koruduğumuz gibi, gözümüzü de harama bakmaktan; dilimizi gıybet, iftira, yalan, dolan, kalp kırıcı söz gibi şeyler söylemekten tutabilsek; elimizi harama, günaha uzatmasak... Döv, söv, vurup çarpmasak kimseye; ayağımızla yasak, günah yerlere varmasak; kulağımızı haram yerlere tutmasak, onları dinlemesek... Yâni bü-

tün âzâmızı takvâsına uygun kullansak, yâni bütün âzâmızı korusak günahlardan... Tabii o da bir sabırdır. Bunun mükâfâtı da cennet oluyor.

Ne kadar güzel! İçimize bir şevk geliyor. Her sinirli, sabırsız insan da bu mükâfâtı duyunca, artık bundan sonra, “İnşâallah ben de bundan sonra sabırlı bir insan olacağım!” diyecek. O üzerindeki, hani cibillî oluyor bazı şeyler, insan yaratılıştan böyle olabiliyor. Asabî mizac diyoruz, *asabîyyü’l-mîzac* diyoruz. Olabilir. Ama işte sabredecek, kendisini tutacak. Çünkü mükâfât büyük... (*Ve’s-sabru sevâbühü’l-cenneh*) “Sabrın da sevabı cennettir.”

(*Ve şehri’l-muvâsâh*) Muvâsâti, yâni sonundaki te harfi üzerinde durulduğu zaman he okunduğu için, (*şehri’l-muvâsâh*) okunuyor. Muvâsâh; mâli bakımdan bir insanın karşısındaki bir insana ikramlar vermesi, hediyeler vermesi, hayırlar vermesi demektir. Yâni para olsun, eşya cinsinden buğday, hurma, yiyecek, içecek ve sâire... Karşısındaki insanı kollayıp, onun ihtiyacını karşılamak, ihtiyacı olan şeyleri vermek demek. Bu ay böyle bir aydır. Evet; fakirleri sevindireceğiz ve onlara böyle hayırlı şeyleri vermeye gayret edeceğiz. Çünkü, zaten bu ayda mükâfat yetmiş kat fazla olduğundan, bu hususta çalışmalarını arttırmamız gerekiyor.

Şehri’l-muvâsâh; bu da hatırımızda olsun... Kesemizin ağzını açalım, gözümüzü açalım, hayır fırsatları arayalım! Tabii ziyafetler verelim, evimizde iftarlar verelim!.. Veya camide olabilir, başka bir yerde, lokantada

olur. Bizim vakıflarımızın teşebbüsü olan güzel mahaller de var... Oralarda da olabilir tabii. Ev bazen dar geliyor, dostların sayısı çok oluyor. O zaman tabii daha geniş yerler aranıyor.

(*Ve şehrûn yüzâdü fîhi fî rizkî'l-mü'min*) Bir müjde daha Efendimiz SAS'den: "Bu öyle bir aydır ki, içinde mü'min kulun rızkı ziyadeleştirilir, arttırılır."

Bu da güzel! Yâni hakikaten bunu da müşahede ediyoruz. Hani bir hadis-i şerîf okunduğu zaman, (*Sadaka rasûlü'llâh*) "Rasûlüllah ne doğru buyurmuş!" deriz. (*Ve şehrûn yüzâdü fîhi fî rizkî'l-mü'min*) Sadaka rasûlü'llâh. Evet, mü'minin rızkı hakîkaten arttırılıyor. Soframız bereketlendi akşamda, sahurda... Soframızın üstüne nimetler dolup taşıyor, koyacak yer kalmıyor. Meyvalar, tatlılar, çeşit çeşit yemekler... Neden?.. Tabii Allah rızkını arttırıyor mü'minin. Onun için başka aylarda olmayan bir güzellik var sofralarımızda; bereket, bolluk var...

Hocamız cennetmekân, Mehmed Zâhid Efendimiz Hazretleri (Rh.A), Allah derecesini a'lâ eylesin:

"—Evlâdım, rızık insanın boğazından geçendir, kasasında duran değil..." derdi.

Hocamız'ı rahmetle anıyoruz. Allah evliyâullah büyüklerimizin şefaatine nâil eylesin bizleri.. Yâni cimri olmamaya işaret... İnsan yemiyorsa, ne kadar zengin olsa, milyarları olsa, yemiyor, yedirmiyorsa, olmaz. Rızkı az demektir, kısık demektir. Eğer boğazından geçiyorsa, tamam rızık odur, o da güzel bir ölçü.

e. Oruçluya İftar Ettirmenin Sevabı

فَمَنْ أَفْطَرَ فِيهِ صَائِمًا كَانَ مَغْفِرَةً لِدُنُوبِهِ وَعِتْقُ
رَقَبَتِهِ مِنَ النَّارِ وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ
يُنْقَصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ

(*Femen eftara fîhi sàimen*) Burada şimdi başka bir konuya geçti Efendimiz: (*Femen eftara fîhi sàimen*) “Kim bu ayda bir oruçluyu iftar ettirirse...” Yâni akşamleyin, “Gel bakalım, oruç tutmuşsun, soframızda yemeği beraber yiyelim!” diye iftar ettirdi. O oruçluyu doyurdu akşamleyin. “Kim bir oruçluyu iftar ettirirse...” Ne olur?.. (*Kâne mağfîretün li-zünûbihî*) “Günahlarına mağfîret sebebi olur, Allah günahlarını mağfîret eder bu ziyafetiyle... (*Ve itku raka-betihî mine'n-nâr*) Ve cehennemden boynunun bağının çözülmeye sebep olur.” Yâni, boynuna bağlanmış bir bağ, cehenneme doğru onu çekip, cehenneme gidip azab görmesine sebep olacakken; boynundan bu bağ çözülüyor, kurtuluyor yâni, cehenneme gitmiyor. Cehennemden kurtuluşuna vesile olur, günahlarının afv u mağfîretine vesile olur iftar ettirmek.

Bu iftar ettirmek çok tatlı bir şeydir, güzel bir şeydir. Yine Hocamız cennetmekânın bir sözü hatırıma geliverdi. Misafiri çok severdi Hocamız, kendi sofrasında misafir eksik olmazdı. Misafir davet etmeyi severdi, hep misafirle yemek yerdi. Ziyafetleri de teşvik ederdi. Mü'minin, ihvanın birbirine, evine insanları çağırıp ziyafet çekmesini, yemek yedirmesini teşvik ederdi:

“—Bu ziyafet ve ziyaretler olmasa, elimizde sevap kazanacak neyimiz var?” diye söylemişti. Ben de şaşırımtım.

Evet, ziyaret de sevap, ziyafet de sevap.... Hem de halis muhlis sevap bunlar... Niyet halis olunca gerçek bir sevap oluyor. Onun için, biz de muhabbetin artmasına sebep olacak garantili sevap olan bu ziyafetleri, ihvanın arasındaki muhabbet bağlarını takviye sadedinde, Allah’ın mağfiretine ermek için, cehennemden âzâd olmak için bu ziyafetleri yapalım!..

(Ve kâne lehû mislü ecrihî, min gayri en yünkasa min ecrihî şey’un) “Oruçlunun sevabının, ecrinin bir benzeri, bir o kadarı, bu oruçluya iftar ettiren kimseye verilir.” Ama telaş edilmesin, oruçlunun sevabından hiç bir şey eksiltilmeden, Allah öbür taraftan iftar ettirene o miktarda veriyor. Bu da çok güzel!.. Yâni, oruçlu yemeğini yiyecek, tabii oruç tutmasının sevabını alacak ama, oruçluya iftar ettiren kimseye —onun sevabından değil, onun sevabından hiç bir şey eksilmeden, Allah’ın fazl u kereminden— oruçlunun kazandığı sevap kadar da sevap verilir. Oh, ne kadar güzel!..

İnsan istiyor ki, çok geniş bir meydan olsun; oraya bütün müslümanları çağırırsın, yedirsin, içirsin her akşam... Anlıyorum şimdi ben, o zengin paşa efendilerin, Osmanlılar zamanında pağıahların, paşaların, sadrazamların, Ramazan gelince konakların kapısını açıp da, civardan, hanlardan, mahallelerden insan toplayarak, “Buyurun bize!” diye, onlara evlerinde, ko-

naklarında ziyafet vermelerinin sebebini şimdi daha iyi anlıyorum.

Bir de mübarekler, dış kirası derlermiş. Zarif insanlar, latîf insanlar. Dış kirası ne demek?... İftar ettirdikleri insana bahşış veriyor. Neden?.. Yâni, “Zahmet ettiniz, geldiniz, burada yemek yediniz, çiğnediniz, dişiniz yoruldu. Buyurun, dış kirası...” diye bir de böyle şakası, latîfesi var Osmanlıların... Ne kadar güzel! Rahmetu’llâhi aleyhim ecmaîn... Çok seviyorum. Onların çok güzel İslâmî adetleri var.

قَالُوا لَيْسَ كُنُنَا يَجِدُ مَا يُفْطِرُ الصَّائِمَ قَالَ يُعْطِي اللَّهُ
هَذَا الثَّوَابَ لِمَنْ أَفْطَرَ صَائِمًا عَلَى تَمْرَةٍ أَوْ
شُرْبَةِ مَاءٍ أَوْ مَذْقَةِ لَبَنٍ

(Kâlû: Leyse küllünâ yecidu mâ yuftıru’s-sàim)
Evet, tabii ashab-ı kiramın halini düşünelim, o devri düşünelim, mahrumiyetleri düşünelim! Fukarâ-ı sâbirîn, o mübarek ahiret ehli insanları düşünelim!.. Allah şefaathlerine erdirsin... Paraları yok, yerleri yok, yurtları yok, giyimleri yok... Koyun postlarına bürünmüşler, aşk ile, şevk ile Rasûlüllah’ın etrafına toplanmışlar. Dünyayı gözleri görmüyor, karınları içine çökmüş, fakara insanlar. Kimisi mescide sığınmış, Ashab-ı Suffa... E şimdi herkes zengin değil ki... Onun için dediler ki, bazı kimseler:

“—Yâ Rasûlallah, hepimiz oruçluya iftar ettirecek bir yiyeceğe sahip değiliz ki...”

Doğru. Yâni, o kadar mahrumiyetler çekerlerdi ki mübarekler, bazen bir hurmayı bile yutmazlardı; biraz birisi emerdi, sonra ötekisine verirdi. Evet, başkasının ağzından bir şey almak doğru değil ama, ne yapsınlar, başka hurma yok... Biraz birisi emerdi şekerini, biraz birisi emerdi. Bir hurmayı bile yutmazlardı.

Biz şimdi orucu tutunca, sırf iftariye olarak kaç tane hurma yutuyoruz!.. Kaç tane iftariye masanın üstüne çeşit geliyor, onlardan alıyoruz. Daha yemek yemedik diyoruz, iftar ettik diyoruz, gidiyoruz akşam namazını kılmaya... Ondan sonra da dönünce artık, masanın üstünde muazzam şeyler oluyor.

Onlar tabii sormuşlar: “Hepimiz böyle iftar ettirecek mâli imkâna sahip değiliz. Şimdi ne olacak yâ Rasûlallah?” demişler. Onlar da özenmişler, imrenmişler. “Ah bizim de paramız olsa, biz de ziyafet çeksek, ama yok!” diye sormuşlar.

(Kâle) Fakirleri Allah mahrum bırakır mı?.. Peygamber Efendimiz müjdeliyor onlara da, diyor ki:

(*Yu'ti'llâhu haze's-sevâbe li-men eftara sâimen alâ temretin, ev şerbete mâin, ev mezkata lebenin*) “Allah bu sevabı, bir oruçluya bir hurma ikram edip, veya bir içim su verip, veya bir tadımlık süt ikram eden kimseye de verir.”

Sütleri olabilir. Çünkü bir keçisi vardır mübarek zavallının. Bir kaba biraz sağıp, oruçluya verir. Süt o zaman bol... Bizim şimdi kıt elde ettiğimiz pahalı bir metâ ama, o zaman en bol olan o... O da yoksa bir bardak, bir tas su ikram eder, “Buyur, orucunu açiver!” der. Çünkü, orucu açmakta acele etmek de sünnettir, Efendimiz’in tavsiyesidir.

Demek ki su ikram etse, yahut bir tane hurmacık verse, veya birazcık süt içirse bile, bu sevabı Allah ona da verir. Neden?.. Çünkü miktarlardan ziyade gönüldeki duygular önemli! Hani,

“—Az veren candan, çok veren maldan.” demişler büyüklerimiz.

Yâni az veriyor, çünkü kendisinde az... Ama olsa, daha çok verecek. Gönlü güzel, ondan Allah o sevabı veriyor.

f. Evveli Rahmet, Ortası Mağfiret...

وَهُوَ شَهْرٌ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ

وَأَخِرُّهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ

(Ve hüve şehrun evvelühû rahmetün ve evsatühû mağfiretün, ve âhirühû ıtkun mine'n-nâr) “Bu Ramazan öyle bir aydır ki, evveli rahmettir.” Yâni Allah’ın rahmetine kavuşma vesilesidir, Allah’ın acımasının insana teveccüh ettiği zamandır, merhametinin yönel- diği zamandır kullara...

(*Ve evsatühû mağfiretün*) “Ortası günahların mağfiret olduğu zamandır.” Tabii oruç tutmaya başladı, teravih kılmaya başladı, hayırlar yapmaya başladı, ilk on günü geçti... Biz de şimdi ilk on günü geçirdik. İkinci on günde, artık bu ilk on günün meyveleri toplanmaya başlanıyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri günahları mağfiret ediyor, siliyor, affediyor.

Silmese, affetmese, tabii ne olacak?.. Her birinden muazzam cezalar gelecek. İzâ zülzile Sûresi’nden bilmiyor muyuz?.. Ne buyuruyor Mevlâmız:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

(الزلزال: ۷-۸)

(*Femen ya’mel miskàle zerretin hayren yerah. Ve men ya’mel miskàle zerretin şerren yerah.*)

“Zerre ağırlığı kadar bir hayır yapan, onun karşılığını ahirete görecek. Zerre ağırlığı kadar da şer gizli kalmayacak, onun da cezası, karşılığı görülecek.” (Zilzâl, 99/7-8) diye bir tehdit var. Yâni inceden inceye bir hesap var.

Zerre nedir ki?.. Güneşin vurduğu yerde, havada uçuşan küçücük bir şey... Yâni, onun ağırlığı ne olacak?.. O bile hesaba girecek derken, insan dehşete düşer tabii bu ifadeden... Ödü patlar, korkar, telaşa düşer, terler. Ama burada bir müjde var:

(*Ve evsatühü mağfiretün*) “Ramazan’ın ortasında mağfiret var. Allah kullarını mağfiret ediyor, günahlarını örtüyor, affediyor.

(*Ve âhirühû ıtkun mine’n-nâr*) Sonu da cehennemden âzad olmaktır.” Ramazan’ın sonunda, kul cehennemden âzad oluyor. Böyle güzel bir ay.

وَمَنْ خَفَّفَ عَنْ مَمْلُوكِهِ فِيهِ غَفَرَ

اللَّهُ لَهُ وَأَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ

(*Femen haffefe an memlûkihî fîhi, gafara’llâhu lehû, ve a’tekahû mine’n-nâr.*) Tabii Efendimiz, köleleri de düşünüyor. O devirde kölelik vardı. Şimdi bizim Türkiyemiz’de yok, bazı yerlerde gene var... Köleleri çok düşünürdü. Azad olması için teşvikleri vardır, onlara iyilik yapılması konusunda teşvikleri vardır. Diyor ki burada da:

“—Kim kölesine vazifeyi, hizmeti hafifletirse bu ayda, Allah onu mağfiret eder ve onu cehennemden âzad eder.”

Yâni kölesine acıdı diye, Ramazan’da hizmeti hafifletti diye, onu çok yormadı diye, efendiyi mağfiret eder ve cehennemden azad eder.” diyor. Köleleri de kayırıyor Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri... Rauf ve Rahim sıfatlarına sahip ya, onlar önemli sıfatlar, Kur’an-ı Kerim’de ona verilmiş sıfatlar...

g. Ramazan'da Zikir ve Dua'yı Çok Yapın!

وَاسْتَكْثِرُوا فِيهِ مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ خَصَلْتَانِ تَرْضُونَ
بِهِمَا رَبَّكُمْ وَخَصَلْتَانِ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا فَأَمَّا
الْخَصَلْتَانِ اللَّتَانِ تَرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ فَشَهَادَةٌ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَتَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَأَمَّا الْخَصَلْتَانِ اللَّتَانِ
لَا غِنَى لَكُمْ عَنْهُمَا فَتَسْأَلُونَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَتَتَعَوَّذُونَ

بِهِ مِنَ النَّارِ

(*Ve'steksirû fîhi min erbai hisâlin*) Evet şimdi Peygamber Efendimiz'in tavsiyesine geldik hadis-i şerifte. Diyor ki Peygamber Efendimiz:

“—Bu ayda dört şeyi arttırın, çok yapın!”

Şimdi merakla bekliyorsunuz, ben de size söyleyeceğim. Bu dört şey nedir Efendimiz'in çok söylenmesini istediği:

(*Hasletâni turdûne bihimâ rabbeküm*) “Bunlardan iki tanesi ile Rabbinizi kendinizden râzı edersiniz. Yâni, Allah'ın rızasını kazanırsınız, Allah sizden râzı olur iki tanesiyle. (*Ve hasletâni*) Diğer iki tanesi de, (*lâ gınâ leküm anhümâ*) sizin ihtiyacınız olan şeylerdir. Onlardan müstağni kalamazsınız, size mutlaka lâzım olan iki şeydir.”

Merak ettik. Şimdi onları, meraklandığımız şeyleri söyleyelim, bilelim:

(Feemme'l-hasletâni'l-letâni turdûne bihimâ rabbeküm) “Rabbinizi kendinizden razı edeceğiniz iki şey nedir? Allah’ın rızasını kazanmanıza sebep olan, Allah’ı sizden razı edecek olan iki iş:

(Feşehâdetü en lâ ilâhe illa’llâh) ‘Allah’tan başka ilâh olmadığına şehadet etmek, yâni *Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh* demektir; *Lâ ilâhe illa’llâh*, *Lâ ilâhe illa’llâh* demektir. Yâni eşhedü en sözünü söyleyerek de, söylemeyerek de olabilir. Kelime-i tevhid çok önemlidir muhterem kardeşlerim!

Size tabii radyoda böyle, seyahat intibalarımı anlatmak isterdim. Bize Ramazandan önce nasib oldu, Mısır’da ziyaretler yaptık. Firavunların müzelerde, piramitlerde, tapınaklarda yaptıklarını gördük. Şirkin, müşrikliğin, putperestliğin ne kadar çirkin olduğunu, çok rahat görüyor insan. Uzun boylu onları ayrı bir programda anlatalım!..

Timsaha tapmışlar. Kumumba diye Nil kenarında bir şehre gittik. Bu timsah tanrılarının tapınağıymış, eski Mısırlıların. Yâni timsaha tapınıyorlar, timsah kafalı bir insan resmi var... İğreniyor insan. Şahin başlı, insan vücutlu başka bir putları var, tanrıları var sözde... Yâni eski insanlar ne kadar boş şeylerle uğraşmışlar, güneşe, öküze, şahine, timsaha böyle tapınmışlar. Halbuki hepsini yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Onun için “*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh*” sözü çok önemli bir sözdür. Yâni bütün müşriklere karşı, bütün kâfirlere karşı bir bayrak açıyoruz ve haykırıyoruz: “Allah’tan başka ilâh yok, bırakın boş şeylere tapınmayı!..” demiş oluyoruz.

“—Acaba bunlar sırf tarihte mi?..” diye bir an düşünün!..

Hayır, 20. Yüzyıl’ın, medeniyetin bu kadar ilerlediği şu zamanında hâlâ güneşe tapan insanlar var. Buyurun işte şu Japonlar, Çinliler güneşe tapıyorlar. Hâlâ öküze tapanlar var. Buyurun Hintliler, Budistler ve sâireler... Ne kadar yalan yanlış şeylere tapan insanlar var. Hatta, kendilerine ilâhi kitap indirilmiş hristiyanların bile, puta tapması ne kadar ayıp, ne kadar yanlış!.. Ondan sonra üçleme yapması, teslis dediğimiz trinite ne kadar yanlış!..

Onun için, biz diyoruz ki:

“—*Lâ ilâhe illa’llâh*; Allah var, şerîki, nazîri yok... O tektir. Allah’tan gayrı mâbud yoktur.” diyoruz.

İşte bunu deyince, Allah râzı oluyor kulundan. Allah’ı râzı etmek için, söylenmesi gereken bir söz. Onun için *Lâ ilâhe illa’llâh*’ı çok söyleyin!..

Muhterem kardeşlerim! Bu arada ben de şimdi taşı gediğine koyayım. Biliyorsunuz, bizim İslâm Dergisi’nde, Kadın Aile Dergisi’nde makâlelerimiz çıkıyor. Tasavvufa karşı insanlar da var Türkiye’de... Ben de onlara,

“—Ramazan tasavvuf ayıdır!” demiştim.

Tabii Kur'an-ı Kerim'den, hadis-i şeriflerden delillerini gösteriyorum da, sözlerimi onun için söylüyorum. Ramazan tasavvuf ayıdır demiştim, buyurun işte Ramazan tasavvuf ayı!.. Yâni Rasûlüllah Efendimiz, çok *Lâ ilâhe illa'llâh* demeyi teşvik ediyor, tavsiye ediyor. “Bunu yaparsanız Allah'ın rızasını kazanırsınız, Allah'ı kendinizden râzı etmeye sebep olur.” diye teşvik ediyor. İşte gördünüz mü, nasıl Ramazan tasavvuf ayıymış, çıkıyor ortaya!..

Yapılacak şeylerden birisi; *Lâ ilâhe illa'llâh* demek veya Eşhedü en *lâ ilâhe illa'llâh* demek, çok demek... Evet bir de dervişin tesbihine de çatarlar, çok söylemesini de hoş görmezler ama, Rasûlüllah Efendimiz tavsiye ediyor ve çok hikmetleri var. (*Fe'steksirû*) “Çoğaltın, çok yapın yapabildiğiniz kadar...” diyor.

İkincisi: (*Ve testağfirûnehû*) “Ve Allah'tan mağfiret isteyeceksiniz, tevbe ve istiğfar edeceksiniz. Bunu da Allah çok sever.” buyuruyor. “*Estağfiru'llâhe'l-azîm ve etûbü ileyh*” demek, “Affet beni Allah'ım!” demek, “Beni mağfiret eyle yâ Rabbi!..” demek, “Affetmeyi seversin, beni afv u mağfiret eyle yâ Rabbi!” demek...

Bu da Allah'ı sizden râzı edecek olan bir ifade, bir söz. Bu da çok güzel!.. Neden?.. Kul hatasını anlıyor, Mevlâsını biliyor ve ondan af diliyor. Ne kadar güzel bir şey...

Bizim kardeşlerimizden, bakanlık filân da yapmış olan bir kardeşimizdi gâlibâ; yeğenini Hocamız'a getirmiş, elini öptürmüştü. Demiştir ki:

“–Hocam, yalnız bizim bu yeğenin bir kusuru var!..”

“–Nedir?..” demiş Hocamız.

“–Bu sadece imtihan vakitlerinde abdest alır, namaz kılar.

Yâni imtihanları geçeyim diye, o zaman namazı kılar.” demiş.

Yâni ayıp... Neden ayıp?.. Her zaman kılmıyor da, başı sıkışınca kılıyor. Namazı muntazaman kılması gerekirken, sadece imtihan zamanlarında kılıyor diye ayıpladığı için, düzeltsin diye; yâni Hocamız’ın karşısında mahcup olsun da, yeğeni bu kusuru bıraksın diye, düzeltsin diye böyle söylemiş.

Ama Hocamız’ın cevabı çok hoşuma gitti. Hocamız buyurmuş ki:

“–Aferin, bak, başı sıkıştığı zaman nereye müracaat edeceğini nasıl biliyor!..”

İmtihanda tabii başı sıkıştı, geçmesi lâzım, heyecanlı bir iş. Geçerse sınıfı geçecek, mezun olacak, iş güç sahibi olacak... Geçemezse, sınıfta kalacak. Okuldan atılırsa, anası babası ne kadar üzülür. “Bak, başı dara gelince nereye müracaat edeceğini bilmesi ne kadar güzel!” demiş.

Tabii, bu da Hocamız’ın kemâlâtından bir nümûne. Yâni, mahcup etmedi o kişiyi... Evet, ayıptır. Doğrusu, bir insanın alaca namaz kılması, bazen kılıp bazen kılmaması yanlıştır. “Mâdem namaz kılmak güzel, o halde

niye devamlı kılmıyorsun?” derler insana... Ayıptır ama, Hocamız mahcup etmiyor artık onu, teşvik ediyor. Bir de güzel tarafını, haklı tarafını söyleyerek teşvik ediyor. Yâni, “Bak, başı sıkıştığı zaman nereye müracaat edeceğini nasıl biliyor, aferin!” demiş.

Evet, işte kul da başı sıkışınca nereye müracaat edeceğini bilmiş olduğundan, *Estağfiru’llâh* demekle hatasını itiraf etmek, tevâzùdur.

“—*Kişi noksanını bilmek gibi irfân olmaz.*” diye, bir şairin mısrası var.³

Noksanını biliyor, hatasını anlıyor, boynunu büküyor, Mevlâsına yöneliyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri seviyor bunu, râzı oluyor kulundan... E kul günahlıydı, ondan afv u mağfiret istiyor, ortada bir suç var da affını istiyor... Olsun, işte suçluluğunu anlayıp da, Allah’ın affettiğini bilip de ona yönelmesi, Allah’ın rızasını kazanmasına sebep oluyor.

Demek ki, özetleyecek olursak bu son izahlarımızı: Bu ayda ne tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz?.. Dervişlik tavsiye ediyor:

“—*Çok Lâ ilâhe illa’llâh deyin, çok Estağfiru’llâh deyin!*” demiş oluyor.

³Şiir Bursalı Tabip Muhammed Bey’e ait. Beytin tamamı:

Çeşm-i insaf gibi kâmile mizan olmaz,

Kişi noksanını bilmek gibi bir irfan olmaz.

Sonra, (ve emme'l-hasletâni'l-letâni lâ gınâ leküm anhümâ) kendisinden vazgeçemeyeceğiniz iki tanesine gelince: (fetes'elû-na'llâhe'l-cenneh ve teteavvezûne bihî mine'n-nâr) Evet, vazgeçemeyeceğimiz iki şey nedir? Onlar da, "Allah'tan cenneti istemek, cehennemden Allah'a sığınmak..." Tabii vazgeçemeyiz bundan... Cenneti istiyoruz. Cennete girmeden olur mu?... Yâni cehenneme girmemeyi istemek, o da öyle... Girip cayır cayır yanmak ne kadar fenâ bir şey... "Aman yâ Rabbi, beni cehenneme atma yâ Rabbi, cennetine dahil et..." diye istemek.

Sonra, son cümleyi okuyorum. Cenneti isteyip, cehennemden Allah'a sığınmaktan sonra, Efendimiz bir kere daha dönmüş o konuya:

وَمَنْ أَشْبَعَ فِيهِ صَائِمًا سَقَاهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ حَوْضِي
شَرْبَةً لَا يَظْمَأُ بَعْدَهَا أَبَدًا

(Ve men eşbaa fîhi sâimen) "Kim oruçluyu doyurursa Ramazan gününde, (sekâhu'llâhu teâlâ min havdî şerbeten) Allah-u Teâlâ Hazretleri ona benim Havz-ı Kevser'imden öyle bir kadeh sunar, öyle bir kâse sunar, öyle bir içer ki, (lâ yazmeü ba'dehâ ebedâ) bir daha ebediyyen susuzluk duymaz. İliklerine kadar lezzet dolar, suya kanar. Kevser şarabını içtikten sonra, artık bir daha dudak kuruması, susuzluk çekmesi, iç yanması olmaz."⁴

⁴ Abdü'l-kâdir-i Geylânî, Gunyetü't-Tâlibîn, s.4.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi cennetine dâhil eylesin... Cehennemden âzad eylesin... Peygamberimiz SAS Efendimiz'in o mübarek Havz-ı Kevserinden, nurdan kâselerle doya doya nûş etmeyi, sizlere de, bizlere de nasib eylesin sevgili Akra dinleyicilerim!..

Bir de burada şimdi bu konuşma İzmir, İstanbul, Ankara ve Maraş'taki radyolarımıza bağlantılı olarak yapılabildi. Bu da kardeşlerimizin bir başarısı... Bu bağlantıları sağlayan bütün radyolardaki kardeşlerimize, belki saymayı unuttuğum da olabilir, mikrofon heyecanı deyin, hepsine teşekkür ediyoruz. Çalışanların sa'yi meşkûr olsun... Allah râzı olsun... Kendilerini taltif eylesin...

Ama şimdi, Maraş'taki Kahraman Radyomuz da yeni açıldığı için, bu Ramazan gününde onları ayrıca selâmlıyoruz ve onları tebrik ediyoruz. Öteki illerde de, –bekleyen iller var– kardeşlerimiz gayrete gelerek bu güzel haberleşme ve bilgi nakli vasıtası olan radyo şebekelerimizi, sistemimizi, ağımızı bütün illere yaymalarını temennî ediyoruz. Öbür illerde de böyle güzel atılımları, teşebbüsleri diliyoruz, temennî ediyoruz. Yakın zamanda, onlar da faaliyete geçsinler diyoruz. Faaliyetlerini başlatmış olanları tebrik ediyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümleğinizin Ramazan'larınızı mübarek eylesin... Oruçlarınızı, teravihlerinizi, hayrât ü hasenâtınızı, iftarlarınızı, ziyafetlerinizi, ibadet ü taatlerinizi kabul eylesin... Cehennemden âzad olan, rahmetine nâil olan, mağfiretine mazhar olan kullarından olmayı nasib eylesin... Nice nice nice Ramazan'lara sıhhat ve âfiyetle ulaşın... Allah-u Teâlâ Hazretleri sizi sevdiğinizle beraber bahtiyar eylesin... Her şey gönlünüzce, muradınızca, Allah'tan dilediğiniz şekilde olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicilerim!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

10. 02. 1995 - Konya

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

